

DZIENNIK BYDGOSKI

Wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt.

Drukiem i nakładem „Drukarni Bydgoskiej” Spółki Akc.

PRENUMERATA

w ekspedycji i agenturach w Bydgoszczy z dodatkiem tygodniowym „DRODOWNIKA MIEJSKIEGO” wynosi kwartalnie 5.40 zł, na pocztach przez listowego w dom 6.48 zł. — Miesięcznie 1.80 zł, przez listowego w dom 2.18 zł, pod opaską w Polsce 4.00 zł, do Francji i Ameryki 6.00 złotych. do Gdańska 5.00 guldenów, do Niemiec 5.00 marek. — W razie przeszkód w zakładzie sprowadzanych wyższą siłą, straików lub t. p., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczanie pisma, a prenumeratorzy nie mają prawa do odszkodowania. Redaktor przyjmuje od 11—12 w południe oraz od 5—6 po południu. Ekspedycja otwarta od godziny 8 do 12 przed południem i od 1 do 6 po poł. Redaktor odpowiedzialny: Czesław Budnik.

Adres redakcji i administracji ulica Poznańska 30.

OGŁOSZENIA

15 groszy od wiersza milim., szerokości 36 milim. Za reklamy od milim. na stronie przed ogłoszeniami 72 milim. 40 groszy, w tekście na drugiej lub dalszych stronach 50 groszy, na 1-ej stronie 75 groszy. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 20 gr. każde dalsze 10 groszy, dla poszukujących pracy 50 proc. niżki. Przy częstem powtarzaniu udziela się rabatu. Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie rabaty upadają. Ogłoszenia zagraniczne 100% nadwyżki. Rękopisy zostają w administracji. — Konta bankowe: Bank Bydgoski T. A. — Bank Ludowy. — Bank M. Stadhagen T. A. — Bank Dyskontowy. Konto czekowe: P. K. O. nr. 203713 — Poznań. Aby uniknąć niedokładności, ogłoszeń telefonem nie przyjmuje się.

Telefon administracji 315.

Telefon naczelnego redaktora nr. 316.

Telefon redakcji 326.

Numer 40.

BYDGOSZCZ, czwartek, dnia 19 lutego 1925 roku.

Rok XIX.

Główna treść konkordatu.

(Żaden skrawek ziemi polskiej nie będzie należał do biskupstwa obcego. — Nuncjusz papieski w Warszawie będzie miał pieczę i nad Gdańskiem.)

Warszawa, 18. 2. (Tel. wł.) Według informacji, opartych na wywiadach z postem Stanisławem Grabskim, treść głównych artykułów konkordatu jest następująca: Granicę diecezji naszej konkordat zmienia w ten sposób, że zarte będą ślady politycznych rozbiórów Polski. Wszystkie, zarówno łacińskie jak i grecko-katolickie diecezje, będą w całości mieściły się w granicach Rzeczypospolitej, czyli żadna część Polski nie będzie podlegała obcemu biskupowi i na odwrót. Biskupem diecezjalnym w Polsce może być tylko poddany polski. Wszyscy obecni biskupi mają złożyć przysięgę na wierność Rzeczypospolitej. Przełożonymi zakonów będą mogli być również tylko obywatele polscy. Każdy nowy biskup będzie mianowany przez Watykan, jednak ten upewni się wpraw, że Prezydent Rzeczypospolitej nie założy swego sprzeciwu. W razie udowodnienia proboszczowi, wikariuszowi i t. d. działalności przeciwko Polsce, będzie obowiązkiem biskupa opornego ze stanowiska usunąć. Kompetencje Nuncjusza Papieskiego w Warszawie będą się rozciągały i na Gdańsk. Co do dóbr martwej ręki, to każde biskupstwo będzie posiadało pewne maximum ziemi, każda parafia zaś od 11—30 ha, zależnie od jakości ziemi i wielkości parafii. Ograniczeniem tym co do obszaru nie podlegają jednak lasy. Pensje rządowe dla wszystkich księży danej diecezji będą wypłacane od rąk biskupa, a ten zaś będzie wypłacał księżom. Pensja proboszcza ma wynosić 110 złotych miesięcznie, a iura stolae, t. zn. opłaty od pogrzebów, ślubów i t. d. będą nadal utrzymane.

P. minister Kopczyński znów poniósł porażkę.

Warszawa, 18. 2. (Tel. wł.) Na wczorajszym posiedzeniu Komisji reform rolnych, minister Kopczyński poniósł nową porażkę, mianowicie Komisja nie zgodziła się na jego prośbę, ażeby przystąpić do dyskusji nad rządowym projektem ustawy o reformie rolnej. Rozpoczęto natomiast dyskusję nad projektem „Wyzwolenia”. Z tego powodu krążą pogłoski, że stanowisko ministra Kopczyńskiego jest zachwiane.

Komisja sejmowa dla spraw zagranicznych obradowała.

Warszawa, 18. 2. (Tel. wł.) Aczkolwiek wczoraj wrócił do Warszawy poseł Stan. Grabski, nie odbyło się posiedzenie Komisji spraw zagranicznych Sejmu w sprawie konkordatu. Sprawa ta będzie wpraw opomawiana na posiedzeniu Rady Ministrów, a później dopiero zostanie zwołane posiedzenie Komisji.

Ostry konflikt niemiecko-rumuński.

Warszawa, 18. 2. (Tel. wł.) Z Berlina donoszą o silnem zaostreniu się konfliktu między Niemcami a Rumunją, która domaga się od Niemców wypełnienia zobowiązań, wynikających z Traktatu Wersalskiego.

Minister Sikorski o zatargu „Dziennika Bydgoskiego” z władzami wojskowymi.

Minister Sikorski nie wie, co się dzieje w Bydgoszczy. — Sąd swoje, a p. minister Sikorski swoje..

Warszawa, 17. 2. (PAT) W odpowiedzi na interpelację pos. Bigońskiego i towarzyszy (Chrz. Dem.) w sprawie zatargu między władzami wojskowymi w Bydgoszczy a redakcją „Dziennika Bydgoskiego”, p. minister spraw wojskowych przesłał na ręce p. marszałka Sejmu pismo, zawierające m. in. następujące wyjaśnienie:

Wobec ukazania się w „Dzienniku Bydgoskim” kilku artykułów, szkalujących w niedopuszczalny sposób korpus oficerski,

gen. Thommé

pod wpływem wzburzenia oficerów, zmuszony był do przedsięwzięcia pewnych kroków przeciwko agresywnym artykułom tego dziennika. Jakkolwiek uczynił to w niewłaściwej formie, za co

został ukarany dyscyplinarnie,

to jednak wizyta gen. Thommégo i majora Krzysika w redakcji nie miała ab-

solutnie charakteru awanturniczego najścia. Po zapoznaniu się z przebiegiem sprawy i po przeprowadzeniu dochodzenia oraz

pociągnięciu winnych oficerów do odpowiedzialności,

dowódca O. K. nr. VIII gen. Hubishta przedsięwziął z rozkazu p. ministra natchmiał

szereg dalszych środków zapobiegawczych

w postaci kategoriicznych rozkazów i kilkunastu odpraw oficerskich, które odniosły wpływ na odprężenie sytuacji.

Co się wreszcie tyczy wspomnianej interpelacji sprawy kontaktu komendy m. Bydgoszczy z miejscowym związkiem Inwalidów, należy stwierdzić, że kontakt ten istnieje i stosunki są bardzo dobre.

* * *

Odpowiedź powyższa ministra spraw wojskowych, p. generała Sikorskiego,

wywołać musi zdziwienie i powątpiewanie, czy go dobrze miarodajne instancje poinformowały. Nie wie widocznie p. gen. Sikorski, że bojkot „Dziennika Bydgoskiego” i ludzi w nim pracujących dzieł istnieje, jako też szereg innych zarządzeń ze sprawą tą związek mających

Twierdzenie „konstytucyjnego” ministra spraw wojskowych, że „Dziennik” zamieścił „kilka artykułów, szkalujących w niedopuszczalny sposób korpus oficerski” — uważać musimy za zupełne zlekceważenie wyroku sądowego, który orzeka wręcz coś przeciwnego. Czy p. generał Sikorski o tem nic nie wie?

Odpowiedź p. ministra Sikorskiego absolutnie zadowolić nas nie może. Co więcej, przekonujemy się, że p. generał Sikorski nie dorósł do stanowiska ministra konstytucyjnego, skoro pozwala sobie poważnemu klubowi dawać odpowiedź tak lekceważącą, jak powyższa. Klub Chrześc. Demokracji będzie musiał powiedzieć mu wyraźnie, że kpić ze siebie nie pozwoli.

Nadzwyczajny popyt na pożyczkę polską w Ameryce.

Subskrypcja zakończona w kilku godzinach... — Dalsze kredyty. — Zapowiedź lepszej przyszłości.

London, 17. 2. (PAT) Według wiadomości, nadesłanej z Nowego Jorku przez „Wall Street Journal” pod datą 16 b. m., Towarzystwo Willen Read and Company zaoferowało dzisiaj 8-procentowe bony zlotowe 25-letniej pożyczki dla Rzeczypospolitej Polskiej, wynoszącej 35 milionów dolarów. Bony wypuszczone są po 95 za 100 z odsetkiem minimalnym 8.53%. Pożyczka będzie spłacana według kursu 105 wraz z procentami drogą półrocznych losowań 1/2% całkowitej sumy. Losowania odbywać się będą co pół roku, począwszy od 1 lipca 1925 r. Subskrypcja na tę pożyczkę otwarta została dziś rano i już przed południem została całkowicie pokryta. Ten nadzwyczajny popyt na pożyczkę polską w Ameryce, oznacza, według opinii amerykańskich sfer finansowych — definitywne otwar-

cie możliwości kredytowych dla wszelkich przedsiębiorstw przemysłowych polskich w ich zabiegach o uzyskanie długoterminowej pożyczki na rynku amerykańskim.

Gdańsk, 17. 2. (PAT) Omawiając sprawę pożyczki, uzyskanej przez Polskę w Ameryce, warszawski korespondent „Danziger Neueste Nachrichten” pisze: Pożyczka ta będzie miała korzystny wpływ na ogólne gospodarcze położenie Polski, zwłaszcza dodatni wpływ moralny, albowiem wzmożone zaufanie i ożywi stosunki. Pożyczka — zaznacza dalej korespondent — jest dla Polski pierwszą zapowiedzią lepszej przyszłości gospodarczego uzdrowienia Polski i będzie miała również doniosłe znaczenie dla Gdańska.

Pruski gabinet Marxa.

Berlin, 17. 2. (PAT) Jutro nowy premier pruski Marx przedstawi swój gabinet sejmowi, w piątek zaś nowy rząd pruski będzie dyskutował nad deklaracją rządową. Pisma podają przypuszczalny skład gabinetu Marxa, jak następuje:

- premier — Marx (centrum),
- minister spraw wewn. — Severing (fachowiec),
- min finansów — dr. Hopker-Aschoff (demokrata),
- min. handlu — Schreiber, min. szkolnictwa — Steiger (centrum),
- min. wyznań rel. — Becker (fachowiec),
- min. sprawiedliwości — Zehnhoff,
- min. opieki — Seintiefer (centrum).

Pogrzeb ofiar katastrofy w kopalni.

Dortmund, 17. 2. (PAT) W dniu dzisiejszym odbył się przy udziale olbrzymich tłumów uroczysty pogrzeb 136 ofiar katastrofy w kopalni „Minister Stein”. Pochód deputacji z wielką ilością wieńców, szandarów i chorągwi trwał parę godzin. Na znak żałoby całego narodu niemieckiego sekretarz stanu Seib złożył wieńce od prezydenta Rzeszy oraz Rządu Rzeszy. Na uroczystości pogrzebowe przybył przedstawicielstwa górnicze ze wszystkich okęgów górniczych Niemiec, ponadto z Francji, Polski oraz Czechosłowacji.

Choroba głośnego generała.

Warszawa, 18. 2. (Tel. wł.) Z Wiednia donoszą, że były szef sztabu armii austriacko-węgierskiej podczas wojny, gen. Hötendorff, ciężko zaniemógł, a ponieważ liczy lat 72, mała jest nadzieja, żeby wyzdrowiał. Ostatnio Hötendorff pracował nad wykończeniem dalszych tomów swych pamiętników, które zawierać mają materiał kompromitujący b. cesarza niemieckiego.

Niniejszym podajemy Szanownej Publiczności do łaskawej wiadomości, że

udzielamy kredyty

pod zastaw akcji Banku Polskiego na warunkach następujących:

- a) maksymalna suma opożyczonych akcji nie może przekraczać 50 sztuk,
- b) maksymalna suma pożyczki wynosi złotych 3.000 t. j. 60% od nominalnej wartości,
- c) pożyczki udzielamy na termin nie dłuższy niż 3 miesiące, licząc 20% w stosunku rocznym.

Bank Związku Spółek Zarobkowych Oddział w Bydgoszczy Plac Teatralny 4.

Telefon nr. 1250—1251

Telefon nr. 1456—1557.

Osiedliłem się w Lobżenicy
jako 4087
lekarz praktyczny.
Przyjmuję w domu pana Dra Fellbauma.
Dr. med. A. Popiółkowski.

Ofiarność na cele oświatowe wzmacnia potęgę Rzeczypospolitej!
Przy grach, zabawach, obradach, uroczystościach rodzinnych — wesołych czy smutnych, przy zapisach, darowiznach i legatych, pamiętajcie o T. C. L.

Każdy powinien wiedzieć,
jakie podatki obowiązują w mieście Bydgoszczy, jak podatki te oblicza się i wymierza, jakie przedmioty i kiedy zgłaszać należy do opodatkowania, jak obliczać i płacić należy opłaty za czyszczenie ulic.

Sprzedaż promów i łodzi.

W drodze przetargu publicznego sprzedaje się kilka starych promów i łodzi ręcznych. Termin licytacji odbędzie się dnia 24 lutego r. b. w podpiśnianym Urzędzie, gdzie również wyłożone są do wglądu bliższe warunki sprzedaży.
4275 Inspekcja Dróg Wodnych.

KINO NOWOŚCI.
Ostatnie dwa dni! Kto nie widział niech spieszył!
PIEKNOŚĆ ZWYCIEŻA
Najwspanialszy dramat życiowy z czarującą **MARION DAVIES** w roli głównej. 4282
Nad program: **NAJNOWSZE MODY PARYSKIE** (kolorowane).

Do 500 zł.

miesięczną może każdy zarabiać łatwo bez różnicy stanowiska nie odrywając się od swych zwykłych zajęć. Kapitału i specjalnych umiejętności nie potrzeba. Szczegóły wysyłamy natychmiast po otrzymaniu 1 zł. (można gotówką lub znaczkami) na pokrycie kosztów w liście. Adresować Warszawę, skrz. nr. 73 do firmy Ha-Ce-Wu. 4186

Wszystko to zawiera świeżo wydany **Zbiór statutów podatkowych**
Do nabycia: w księgarni **Braci Bażańskich** przy ul. Gdańskiej oraz w **Miejskim Urzędzie Podatk.** Nowy Rynek 1.
Cena 1 złoty. 4315

Są do sprzedania:

Lokomob. 1. H. Lanz 10 at. 17 H. P.
Lokomob. 1. A. Esterer 7 at. 15 H. P.
Lokomob. 1. Clayton 6 at. 10 H. P.
Lokomob. 1. A. Borsig 3 at. 5,2 H. P.
Parowóz 4-osiowy dla toru 60 cm. 1. A. Borsig
Prasa torfowa Schliekeysen z słowat.
Prasa torfowa 1. Gopeliskiego z słowat.
4 prasy torfowe Jachna bez słowat.
18 wózków kratkowych dla toru
24 lory 4-osiowe dla toru 60 cm.
Adres: Wilno, Adama Mickiewicza 17, Wileński Bank Rolniczo-Przemysłowy. 4275

Mieszkanie 5-pokojowe

z wszelkimi przynależnościami natychmiast do wynajęcia. Zgłoszenia piśmienne do „Par” Dworcowa 72 pod „Mieszkanie”. 4289

SAMOCHOBY

15/45 Mercedes Phaeton 5 osobowy
10 30 Benz Phaeton 6 osobowy
9/31 Fiat Phaeton 6 osobowy
6/21 Fiat Phaeton 4 osobowy
6/20 Puch Phaeton Limousine kombinowany 4 osobowy
4/15 Opel 2 osobowy specjalny typ dla lekarzy w nowoczesnym wykończeniu, polecamy jako kupno okazjne. 4246
BRZESKIAUTO T. A., **Wozzennik,** ulica Skarbowa nr 20.
Dla naszych Szan. Odbiorców wyszkol. szoferów bezpłatnie. 4246

Publiczny zakup!

W sprawie spornej roku puje w przetargu publicznym od najmniejszej tądajacego w sobote, dnia 21. 2. 25. o godz. 3 po poł. w moim biurze przy ul. Dworcowej 55.

10 ton żyta (118 ft. hol.) i ca. 3 ton. pszenicy (128 ft. hol.)
W. Jurk, zaprzysiężony sędzia handlowy przy Izbie Przemysłowo-Handlowej w Bydgoszczy. 429

Firany Hafty Koronki

prawdziwe, także najlepsze wzory czysti, pierze i szpanuje.

Firany

wyprane przyjmuje do szpanowania; uszkodzone będą na życzenie reparowane. 4240

Farbiarnia i pralnia chemiczna

Wilhelm Kopp, Bydgoszcz.

Miejsca przyjmowania: Sw. Trójcy 33, Welniany Rynek 9, Mostowa 6, Gdańska 8, Gdańska 37.

Zamiejscowe miejsca przyjmowania w Gdańsku, Gnieźnie, Grudziądzu, Inowrocławiu i Toruniu.

Obelge rzuconą na parze na werkmistrza Jana Swietlika z Bydgoszczy, Królowej Jadwigi 4b z załem cofam. 4289
Stanisław Karowski, Okole, Stara Szkolna 17.

Obelge rzuconą na p. Malon ni niejszem odwołuję. Richard Panknin. 4250

Gdyby się tylko ci ludzie znali...

Nasz dział drobnych ogłoszeń jest miejscem spotkania dla pracodawcy i dla pracownika. Przyłącz się do tysięcy tych, którzy czytają nasz dział ogłoszeniowy regularnie. Każdego dnia ogłaszamy wiele dobrze płatnych posad, które zapewniają świetną przyszłość. Wasz przyszły sukces może być ukryty w jednym z tych małych ogłoszeń.

Pracodawcy wiedzą, że nasze pismo czytają ludzie, których chcieliby zatrudnić w swym interesie. Wciąż ofiarują rozmaite sposobności, których nie powinno się pominąć. Przyszwycajcie się do regularnego czytania działu drobn. ogłoszeń.

Czytaj je w „Dzienniku Bydgoskim”

Żaden inny naród na świecie, tylko Polacy, żywią opłacają, tuczą, — z bogacają, —
:: dobrowolnie ::
trzy milionową armję nieprzyjacielską żydowską, kupując u żydów. Od dziś kupuj tylko u swoich!!

Ucznia poszukuje zaraz lub później mistrz kołodziej-ski Stanisław Kubiak, Pakość. 4241

Krawcowa zdolną, na stałe, z mieszkaniem i utrzymaniem poszukuje zaraz. Helena Szulc, Chełmno, 22 stycznia 35. 4257

Buchalter-bilansista samodzielny organizator ma godziny wolne. Adr. ul. Jasna 29 a. m. 6. II p. 4089

Dla mej hurtowni poszukuje zaraz 4260
ucznia z dobrem wykształceniem, znającego język polski i niemiecki w słowie i piśmie **Fabryka kapeluszy i czapek** L. Kamnitzer, ul. Dworcowa 92.

Introligatora obeznanego z wyrobem pudełek jak również dziełnego podróźującego na % przyjmie natychmiast 4294
Fabryka gilz i pudełek „Marcgowina” - Toruń Strumikowa nr. 1.

Stużca ze świadectwami do wszystkiego potrzebna zaraz. Pod Białkami 13 I ptr. u gospodyni. 4223

Ma etność Kusowo, stacja Koto mierz poszukuje 3 rodziny na deputat z zaciężnikami i kołodzieja Zarząd. 44

Stusarz lepiej młynarz, obeznany z motorem Drezner'a na gaz szany, potrzebny zaraz do obsługi motoru Kobylński, Zofin koło Fordonu. 4244

Restauracja Muss, Poznańska 44.

W czwartek, dnia 19 lutego b. r. **Kiszki, nogi wieprzowe i flaki,** na które Szan. Gości i Znajomych zaprasza **Gospodarz.** 4306

Firma „Chemjatwór”

towarzystwo z ogran. poręką w Bydgoszczy **znajduje się w likwidacji** i został niżej podpisany mianowany likwidatorem. Wzywa się zatem wierzycieli, by zgłosili piśmienne swoje pretensje u likwidatora **Maksymiljana Sassa** ulica Długa 19. 4313

Stanowczo nie bedziemy

umieszczać ogłoszeń drobnych nadawanych w tym samym dniu **po godz. 9-tej** z rana. **Ogłoszenia większe** jak 1/4, 1/2 lub całe strony, tak samo wszystkie ogłoszenia na dzień przedświąteczny lub niedzielny przyjmujemy **tylko do godz. 4 po południu dnia poprzedniego**, gdyż nadawanie tak późno ogłoszeń, utrudnia nam codziennie rozliczenie ilości stron numeru. **Aby więc wychodzić na czas** prosimy pp. interesowanych usilnie, aby zechcieli już to we własnym interesie ogłoszenia nadawać **jak najwcześniej.** **Adm. „Dzien. Bydgoskiego”.**

Czytajcie Dziennik Bydgoski!

Zamówienie.

Niniejszem zamawiam wychodzący w Bydgoszczy 6 razy w tygodniu „Dziennik Bydgoski” na marzec 1925 r. za 2,16 zł wraz z opłatami pocztowymi. „Dziennik” odbierać będę z poczty — proszę dostarczyć pod poniższym adresem:

Imię i nazwisko: _____
Miejscowość: _____ ulica i nr.: _____

Kwit pocztowy.

Zł _____
tytułem przedpłaty na „Dziennik Bydgoski” za marzec 1925 r. odebrałem, co niniejszem potwierdzam.
_____ dnia _____ 1925.
podpis: _____

Zamówienie.

Niniejszem zamawiam wychodzący w Bydgoszczy 6 razy w tygodniu „Dziennik Bydgoski” na marzec 1925 r. za 2,16 zł wraz z opłatami pocztowymi. „Dziennik” odbierać będę z poczty — proszę dostarczyć pod poniższym adresem:

Imię i nazwisko: _____
Miejscowość: _____ ulica i nr.: _____

Kwit pocztowy.

Zł _____
tytułem przedpłaty na „Dziennik Bydgoski” za marzec 1925 r. odebrałem, co niniejszem potwierdzam.
_____ dnia _____ 1925.
podpis: _____